

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀβάσταχτος παρασηματισθὲν διὰ τὴν πύδρασιν τοῦ ἄορ. ἐβάσταξα. Ὁ τύπ. ἀβαστηξιά ἔχει τὸ η κατ' ἀναλογ. τοῦ ἄορ. ἐβάστηξα τοῦ βασιῶ.

Τὸ νὰ μὴ δύναται τις νὰ περιμένῃ, ἔλλειψις ὑπομονῆς, ἀνυπομονησία ἐνθ' ἄν.: Δὲν περιμένει, τὸν ἔχει πιᾶσει ἀβασταξιά! Κυκλ. Ἐχει μιὰ ἀβασταγιά ποῦ δὲν ἐγγεῖται! αὐτόθ.

ἀβάσταχτος ἐπίθ. ἀβάστακτος Κίμωλ. ἀβάστακτος κοιν. ἀβάσταχτους βόρ. ἰδιώμ. ἀβάστηχτους Μακεδ. (Καταφύγ. κ.ά.) ἀβάσταγος κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.) ἀβάσταγος Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Καταφύγ. Κοζ. κ.ά.) ἀβάσταγος Κεφαλλ. Κρήτ. Κύπρ. Πόντ. (Σάντ.) κ.ά. ἀναβάσταγος Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λακων.) κ.ά. ἀνεβάσταγος Πελοπν. (Αἴγ. Ἀρκαδ. Δημητσάν. Λακων. Λάστ. Μάν. κ.ά.) ἀνιβάσταγος Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀνιβάσταγος Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀβάστακτος ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. βασιάζω = ὄν δὲν δύναται τις νὰ βαστάσῃ ἢ νὰ φέρῃ. Τὸ η τοῦ τύπ. ἀβάστηχτους κατ' ἀναλογ. τοῦ ἐβαστήχτηκα ἄορ. τοῦ βασιτεύμαι παρὰ τὸ βασιῶ, ὅπερ ἄλλως ἐπέδρασε καὶ εἰς τὴν σημασιολογικὴν ἐξέλιξιν. Τὸ ἀβάσταγος ἐκ τοῦ βασιῶ-βασιτεύμαι ἤδη μεσν. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτοῦ ἰδ. ΙΚακριδ. ἐν Ἀθηνᾶ 38 (1926) 198 κέξ. Περὶ τῶν τύπ. ἀνα-ἀνεβάσταγος ἰδ. ἀ- στερητ. 1 δ κέξ.

1) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ βασταχθῇ, συνήθως ἔνεκα τοῦ βάρους τοῦ πολλαχ.: Ἀβάσταχο εἶναι πρὸς τὸ ροῦχο (ἐνδυμα χειμερινὸν ἐν ὥρᾳ ἔαρος) Ἀθῆν. Νεκρὸς ἀβάσταχτος Κρήτ. Ἐβαλὶς τ' ἀλόγ' φόρτουμα ἀβάσταχτον Ἡπ. (Ἰωάνν.) β) Ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ ὑποφέρῃ, ὀχληρὸς, ἀνυπόφορος Ζάκ. Ἡπ. (Ἰωάνν.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Κεφαλλ. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. κ.ά.) Πελοπν. (Λακων. Σουδεν. Φεν.) κ.ά.: Τὰ ὅσα ἔχω παθῆμένα εἶναι ἀβάσταχτα (ἦτοι τὰ βάσανά μου εἶναι τοσαῦτα, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ τὰ ὑποφέρῃ) Κρήτ. Ἀβάσταχτος καμὸς εἶναι τοῦτος! (καμὸς = καημὸς, λύπη) Ἀπύρανθ. Βάσανα ἀβάσταχτα! Ἀδριανούπ. γ) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ βασταχθῇ, ἀνυπόμονος, ἀκράτητος, ὀρμητικὸς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.): Ἀβάσταχτος ἄνθρωπος, ἀβάσταχτη γυναῖκα, ἀβάσταχτο κορίτσι-παιδί κττ. Τί ἀβάσταγος ποῦ εἶσαι, καημένε, δὲ βασιτεύσαι λιγάκι! κοιν. Ἀνιβάσταξ ῥ' ναῖκα Αἰτωλ. Ἀλονγου-μπλάρ' ἀβάσταγον (μπλάρ' = μουλάρι) Ζαγόρ. Ἀβάσταγα ὄρνια ΚΠαλαμ. Φλογέρ. βασιλ. 34 || Φρ. Τὸν ἀβάσταγο ἔχω (δὲν κάμνω ὑπομονήν, δὲν περιμένω, κατὰ προσωποποίησιν τῆς λ. οὐσιαστικῶς λαμβανομένης) ΑΠαπαδιαμ. Νοσταλγ. 94. Ἡ σημ. αὕτη καὶ μεσν. Πβ. Βίον Νεῖλου νεωτ. P.G. 120, 156B «καθάπερ γὰρ ξυστήρα αὐτὸν εἶχεν ἢ ἄλλο τι ἐργαλεῖον πρὸς τοὺς ἀβαστάγους καὶ ἀνυπομονήτους». δ) Εὐερέθιστος, ὀξύθυμος Κύπρ. Πόντ. (Σάντ.) κ.ά.: Ἐν' ἀβάσταος τῶαι δέρνει τὰ παιδικὰ του Κύπρ. Μὲ γιὰ τίποτε θυμῶν-νει, ἐν' τέλεια ἀβάσταος ἄδρωπος αὐτόθ. ε) Ὁ μὴ ἀντέχων εἰς τὰς θλίψεις, ὀλιγόψυχος Κύπρ. κ.ά.: Εἶσαι πολλὰ ἀβάσταος, πρέπει νὰ ὄῃς τῶαι νάκ-κον ὑπομονήν (νάκ-κον = ὀλίγον) Κύπρ. 2) Ὅν δὲν ἐφόρεσέ τις, ἐπὶ ἐνδυμάτων Μακεδ.: Ἀβάστηχτου ν' ἀπουμείν' τοῦ φουστάν' σ'! (ἀρά, ἦτοι νὰ μὴ προφθάσῃς νὰ τὸ φορέσῃς, νὰ ἀποθάνῃς προτοῦ τὸ φορέσῃς). Συνών. ἀφόρετος. 3) Ὁ μὴ ἀντέχων, ὁ μὴ βαστῶν, πρόσκαιρος, φθαρτὸς Ἀθῆν. Κίμωλ. Κρήτ. κ.ά.: Τὰ ροῦχα ἀπάνω του εἶναι ἀβάσταχτα (φθείρονται τάχιστα) Ἀθῆν.

Τὸ Μανιάτικο εἶναι ἀβάστακτο (τὸ ἐκ βάμβακος Μάνης κατασκευαζόμενον νῆμα θραύεται εὐκόλως κατὰ τὴν ὕφανσιν) Κίμωλ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπον Ἀβάσταγος καὶ ὡς ἐπών. Ζάκ. Κεφαλλ. Πβ. καὶ τὸ μεσν. ἐπών. Ἀβάστακτος.

ἀβαίτε ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τῆς μετοχ. βαίτε τοῦ ρ. βοῦ = κλαίω, πβ. Ἡσύχ. «ἄβακτον» τὸ μὴ μακαριστόν, ἦτοι χωρὶς μακαρίαν καὶ κλαυθμούς. Διὰ τὸ ἀρχ. συμφωνικὸν σύμπλεγμα κτ ἴσον τῷ νεωτ. τ τῆς Τσακων. πβ. τὰ ὅμοια δάκτυλος-δάτυλε, διαλεκτός-διαλεξέ, νύκτα-νιούτα (ἰδ. ΜΔέφνερ Λεξικ.)

Ἐκεῖνος, δι' ὃν δὲν ἔκλαυσέ τις, ὁ ἄκλαυστος: Ἀβαίτε ἐπανάτξε τὴν ξενικεῖα (ἄκλαυστος ἀπέθανε εἰς τὴν ξενιτείαν).

ἀβάτεντος ἐπίθ. Κάλυμν. Κυκλ. Παξ. Νάξ. (Γαλανάδ.) Πελοπν. (Λακων. Ὀλυμπ.) κ.ά. ἀβάτιφτους Ἡπ. Μακεδ. (Σισιάν.) Στερελλ. κ.ά. ἀβάτεντε Τσακων. ἀάτεντος Κάρπ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. βατεύω.

1) Ὁ μὴ βατευθεὶς, ἀνόχευτος, ἐπὶ ζώων Ἡπ. Κάλυμν. Κάρπ. Κυκλ. Μακεδ. (Σισιάν.) Νάξ. (Γαλανάδ.) Παξ. Πελοπν. (Λακων. Ὀλυμπ.) Στερελλ. Τσακων. κ.ά.: Οἱ γίδες εἰν' ἀβάτεντες Παξ. Ἐπόμεινεν ἀάτεντον τὸ μάρωπον (ἀμνὰς μονοετής) Κάρπ. Γάτια ἀβάτιφτη Ἡπ. Ζῶον ἀβάτιφτου αὐτόθ. Ἀ χίμαιρε ἐγὶ ἀβάτεντε (ἢ αἰξ εἶναι ἀβ.) Τσακων. β) Ὁ μὴ ἐκ βατεύσεως προελθὼν Κάλυμν. Κυκλ. Πελοπν. (Λακων. Ὀλυμπ.) Στερελλ. κ.ά.: Ἀβγὸ ἀβάτεντο (τὸ μὴ ἔχον σπέρμα, ἄγονον) Κάλυμν. Κυκλ. Λακων. Ὀλυμπ. κ.ά.: Ἀβγὸ ἀβάτιφτου Στερελλ. 2) Μεταφ. ὑγίης, ἀβλαβῆς Κάρπ.: Σάν τ' ἀχολὸν περιστέρι ἀάτεντος.

ἀβατος ἐπίθ. Πελοπν. (Λακων.) κ.ά. ἄβατους Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ. (Σισιάν.) κ.ά. ἄβατε Τσακων. ἀνάβατος Λεξ. Λάουνδ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄβατος. Περὶ τοῦ τύπ. ἀνάβατος ἰδ. ἀ- στερητ. 1 δ κέξ.

1) Ὁ μὴ βατός, ἀδιάβατος, ἀπάτητος Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ. (Σισιάν.) Τσακων. κ.ά.: Αὐτοῦ εἶνι τόπους ἄβατους Ἡπ. Ἀβατα β'νὰ Θεσσ. Τοῦ ποντάμ' εἶνι ἄβατου Σισιάν. Ἐβριζὶν πονλύ, οἱ στράτις εἶνι ἄβατις αὐτόθ. Ἀπὸ τὰ περ' σὰ ὕβατα ὁ ποταμὸς ἐγὶ ἄβατε (ἀπὸ τὰ πολλὰ ὕδατα ὁ ποταμὸς εἶναι ἀδιάβατος) Τσακων. β) Ἀπρόσιτος, ἀπροσπέλαστος, δύσκολος εἰς προσέγγισιν Πελοπν. (Λακων.) κ.ά. — Λεξ. Λάουνδ.: Σπήλαιον ἄβατο (διὰ τὰ πολλὰ ἐν αὐτῷ ὕδατα) Λακων. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀβατος Ἰκαρ. Λακων. Ἀνάβατος Χίος. 2) Ἀπειρος, ἀπέραντος Ἡπ. Ἡδη παρ' Ἡσυχ. «ἄβατον» ἀδιόδετον, ἀπέραντον.

ἀβατσινάριστος ἐπίθ. Παξ. ἀβετσινάριστος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. βατσινάρω.

Ὁ μὴ βατσιναρισμένος, ὁ μὴ ἐμβολιασμένος διὰ δαμαλίδος.

ἀβατσίνναςτος ἐπίθ. Κυκλ. ἀβατσίν-νναςτους Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀματσίν-νναςτους Λυκ. (Λιβύσσ.)

